

Priopćenja

BULA „AD DECOREM” PAPE NIKOLE V. (1447–1455), MAGNA CHARTA FRANJEVAČKOG KOŠLJUNA

Gabrijel ŠTOKALO

Između 63 rukopisne pergamene, koliko ih ima u arhivu franjevačkog samostana na Košljunu, najvažnija je bula o njegovu osnutku, preciznije o prijelazu dotadašnje benediktinske opatije u franjevačke ruke.

Rijetki su u nas franjevački samostani koji imaju tako jasno dokumentirane početke, i to jednom vrlo dobro sačuvanom izvornom papinskom bulom. Indikativno značajne su i početne riječi ovog dokumenta, dakle „ime” same bule: *Ad decorem sacrae religionis – Na diku svete vjere.*

PALEOGRAFSKO–DIPLOMATIČKE OPASKE

Pergamena veličine 365 x 520 cm s visećim olovnim pečatom: „NICOLAUS PP V” promjera 35 mm, ima 18 redaka teksta, dužine 410 mm, visine 136 mm. Slova su visoka manje od 20 mm, a razmak među recima 60 mm. Inicijali su crno-bijeli: onaj N, od „Nicolaus”, visok je 86 mm, a A od „Ad decorem” 41 mm, toliko su visoke i okomite crte kao produžeci svih malih slova b, f, l te s, (ako nije na kraju riječi jer je tada pisano slično slovu f) u prvom retku teksta. Te okomite crte slova f i s završavaju kvačicom do 3 mm, a one slova b i l kosom tanjom crtom do 36 mm. I slovo V, pisano zapravo kao U od „Venerabili”, ocrtano je kao inicijal visine 66 mm zajedno s ukrasnom crtom, ali nije obojeno. Pri dnu teksta pergamena je nešto oštećena. Jezik je latinski.

Kratki stručni opis pergamene dao je dr Danilo Klen u radu *Arhivska građa u samostanu franjevaca na Košljunu* u Vjesniku Historijskog arhiva Rijeka i Pazin, sv. XVIII, Rijeka 1973. str. 324.¹

Cijelu ispravu donosi uz neke nepreciznosti Donato Fabianich: *Storia dei frati minori dai primordi della loro istituzione in Dalmazia e Bossnia*, Vol. II, Zadar, 1894, str. 147–148., te uz neke preinake i prikrate u uvodu i zaključku Luca Wadding: *Annales*

¹ Klen valjda nije razvio sve pregibe pergamene pa daje dimenzije 340 x 510 mm.

Minorum, T. XI. Editio tertia, Quaracchi 1932, str. 630–631. Dijelove ove bule donosi i Vladislav Brusić u članku: *Benediktinska opatija na Košljunu* u *Bogoslovnoj smotri*, XX (1932) 2, str. 255–256, bilj. 15–16.

IZVORNI TEKST S HRVATSKIM PRIJEVODOM

Ovdje donosim potpun tekst bule u izvornom pravopisu. Slova koja su skrivena u uobičajenim kraticama onoga vremena stavljam u oble zgrade (xy), a ona koja su radi oštećenja teže čitljiva ili nečitljiva u uglate zgrade [xy]. Uz to potcrtavam slova iz prvog retka koja imaju opisane produžetke, te okomite crte. Prijelaz na novi redak u izvorniku označujem crticom „-“, a na margini numeriram retke.² U drugom stupcu dajem vlastiti prijevod teksta na hrvatski jezik.³

1. Nicolaus ep(iscopu)s servus servo(rum) Dei.⁴ Venerabili fratri Ep(iscop)o Veglen(s)i.⁵ Salutem et ap(osto)licam ben(edictionem).⁶

Nikola, biskup, sluga slugu Božjih, časnom bratu Biskupu krčkom pozdrav i apostolski blagoslov.

- Ad decorem sacre religionis ut illius ubilibet salutares fecundius propagines ap(osto)lice meditatio-nis diffusius dirigentes intuitum singulo(rum) sub regulari observantia altissimo famulantium⁷ supplicibus illis presertim per que(m) ip(s)o(rum) statui et idemnitatibus consultitur votis annuimus gratiose.⁸ Sane pro parte dicto(rum) filio(rum) – Nobilium Viro(rum) Martini et Johannis dicto(rum) Frangapanibus⁹ Comitum de Vegle Senae¹⁰ et Modruse nobis nuper exhibita

NA DIKU SVETE VJERE usmjerujući pogled apostolskog razmišljanja, da bi se njene spasonosne mladice još plodonosnije i prostomije proširile posvuda pod vodstvom pojedinaca koji pod redovničkom stegom služe Svevišnjemu, blagonaklono pristajemo posebno na one molbene želje kojima se osigurava stanje i napredak istih. Doista, sa strane dragih sinova, plemenitih muževa Martina i Ivana, zvanih Frankopana, knezova Krka, Senja i Modruša, nedavno nam predana

2 U daljnjim bilješkama upozoravam na razlike između ovog izvornog teksta i onog što donose Wading (W) i Fabianić (F) u navedenim djelima. Pri tom ne bilježim čisto pravopisne razlike: velika slova, „ae” koje je zapravo i u originalnom rukopisu stavljeno kao „e” sa jednom crticom ispod, umetnute zareze.

3 O. T. dr VELNIĆ, *Košljun kod Punta na otoku Krku*, Košljun 1966. str. 51–53. donosi prijevod ove bule na hrvatski jezik, ali isti nije dovoljno egzaktni ni elegantan. U bilješkama ću upozoriti samo na bitnije razlike između u Velnićevo i mojeg prijevoda.

4 W ne donosi uvodnu rečenicu.

5 F – Vegloe

6 W ne donosi ni ovu rečenicu.

7 F – famulaturum, pa Velnić to prevodi.

8 W ovako skraćuje početnu rečenicu: Ad decorem sacrae Religionis nostrae meditationis dirigentes intuitum, votis illis, per quae Monasteriorum ac personarum in eis degentium statui et indemnitatibus consultitur, ac Religionis ejusdem propagatio sequi speratur, annuimus gratiose.

9 W i F – Frangipanibus.

10 W – Senia.

petitio continebat, q(uo)d olim ip(s)i recensentes q(uo)d Monasterium beate Marie de Castilione — ordinis sancti Benedicti tue dioc(esis) post obitum quondam Dominici illius Abbatis per multos Annos extra Roman(am) Curiam defuncti vacaverat, ac monachis et personis caruerat, ac per laicos detentum et de facto occupatum fuerat, duos fratres ordinis Mino(rum) fratrum ad illius, ne ad totalem devenerit ruinam, regimen et conservationem deputarunt.

Et sicut eadem petio subiungebat, ip(s)i Comites affectent, q(uo)d in dicto Monasterio propter — illius fructum et provenituum qui Viginntiquatuor foreno(rum) auri de Camera valorem annum secundum communem estimationem non excedunt,¹² sancti Benedicti supprimatur et de opservantia fratrum Mino(rum) ordines huius-modi perpetuo creetur et erigatur, pro parte dicto(rum) Comitum nobis fuit humiliter supplicatum ut super hijs¹³ oportune providere de benignitate ap(osto)lica dignaremur.

Nos itaq(ue)¹⁴ qui de premissis certam notitiam non habemus huius-modi supplicationibus inclinati fraternitati tue per ap(osto)lica scripta mandamus quatenus super premissis omnibus et singulis eo(rum)q(ue) circumstantijs universis auctoritate n(ost)ra te diligenter informes et si per informationem huiusmodi — ita [e]sse inveneris, sancti Benedicti¹⁵ in eodem Monasterio ac illius Abbatialem dignitatem eadem auctoritate penitus supprimas ac extinguas, ac fratrum Mi-

molba sadrži ono što su oni već razvidili, tj. da je samostan svete Marije Košljunske, reda svetog Benedikta, u tvojoj biskupiji, poslije smrti njegovog bivšeg opata Dominika, koji je umro izvan rimske kurije,¹¹ ostao više godina bez opata, bez redovnika i osoblja, te da je bio od svjetovnjaka uzet i stvarno zaposjednut, pa su oni (knezovi) poslali dva brata reda Malobračana da njime upravljaju i čuvaju ga kako ne bi postao potpuna ruševina.

I, kako ista molba proslijeđuje, budući da dohoci rečenog samostana ne prelaze prema općoj procjeni godišnji prihod od 24 zlatna forinta, isti knezovi žele da se red svetog Benedikta ondje ukine i da se uvijek sazda i podigne red malobračana od opsluživanja. Sa strane spomenutih knezova bili smo ponizno zamoljeni da se udostojimo apostolskom blagonaklošnošću to prikladno urediti.

Budući da u to nemamo točan uvid, a skloni smo ovim molbama, naređujemo ovim apostolskim pismom tebi kao bratu da se o tome općenito i pojedinačno te o svim okolnostima pažljivo našom vlašću raspitaš i, ako poslije tog raspitivanja nađeš da je sve tako, da onda istom vlašću sasvim ukineš i utmeš red svetog Benedikta i njegovu opatsku čast u istom samostanu i da sazdaš, podigneš i uspostaviš red malobračana od opsluživanja; također da dobra ovog samostana pro-

11 Riječima „extra Romanam Curiam” u ovom kontekstu Veinić (nav. mj.) daje značenje: „a to u rimskoj kuriji odmah nije bilo poznato”.

12 W iza riječi *excedunt* dodaje: „(parvitatem)”. Zagrada znači da je riječ umetnuta tek u treće izdanje.

13 W — *iis*.

14 F — *igitur*.

15 W iza riječi *Benedicti* umeće: „*Ordinem*”.

- no(rum) de opservantia ordines huius-
10. modi crees erigas et instituas, — necnon ip(s)ius Monasterij bona plus offerenti vel offerentibus adhibitis debitis circa hoc cautelis et solemnitatibus vendas, et proventientia exinde precium et pecuniss in reparatiionem et restaurationem structura(rum) — et edificio(rum) eccl(es)ie dicti Monasterij et alias in illius ac fratrum inibi pro tempore degentium utilitatem convertas integre et exponas¹⁶ ac alias facias disponas ordines et exequaris omnia et singula que in premissis et —
12. circa ea neessaria fuerint seu etiam quomodolibet oportuna super quibus omnibus et singulis plenam et libaram tibi tenore presentium concedimun facultatem. Et insuper si suppressionem extinctionem
13. creationem erectionem et institutionem predictas fieri contigerit, universis et singulis fratribus quos in domo ip(s)ius Monasterij pro tempore nesidere contigerit, ut omnibus privilegijs indulgentijs libertatibus et exemptionibus¹⁷ prefato — ordini fratrum Mino(rum) et ip(s)ius domibus ac personis per sedem predictam vel alias quomodolibet generaliter concessis uti et gaudere libere et licite valeant eadem auctoritate indulgemus per presentes.
15. Non obstatene¹⁹ — felicis recordationis [Bonifac]ij p(a)p(ae) viij predecesoris n(ost)ri prohibente ne fratres ordinum mandicantium in aliqua Civitate Villa vel Castro vel alio quovis loco ad inhabitant-

daš onome ili onima koji više ponude držeći se pri tom potrebnih obzira i postupaka, te da dobivenu cijenu i novac upotrijebiš za popravak i obnovu crkvene zgrade spomenutog samostana, a sav ostatak neka bude na korist samostana i braće koja u njemu budu stanovala; ostale stvari učini, rasporedi, odredi i izvrši općenito i pojedinačno kako je za ove stvari potrebno i kako mu drago prikladno pa ti ovime za to sve i pojedino dajemo puno ovlaštenje i dozvolu.

I osim toga istom vlašću ovime dozvoljavamo da se — kad se provede spomenuto ukinuće, utrnuće, sazdanje, podignuće i uspostavljanje — sva braća, koja budu stanovala u spomenutom samostanu, mogu slobodno i dozvoljeno služiti i koristiti svim i pojedinim povlasticama, oprostima, dozvolama i egzempcijama općenito udijeljenim od spomenute (apostolske) stolice¹⁸ ili od komu drago drugoga spomenutom redu malobraćana i njihovim kućama i osobama.

Ovome ne priječi zabrana našeg sretne uspomene predšasnika pape Bonifacija VIII. koja zabranjuje da braća prosjačkih redova primaju u kojem gradu, selu ili zamku ili u kojem god mjestu kuća

16 W — reponas.

17 W daljnji tekst proširuje i mijenja: „... gratiis et indulgentiis, Ordini praedicto, necnon ipsius Ordinis et observantiae domibus, locis et personis per Sedem praedictam, aut alias, in genere et in specie quomodolibet concessis ac in posterum forsan concedendis, uti et gaudere libere et licite valeant, auctoritate praedicta indulgemus per praesentes: Jure tamen parochialis Ecclesiae et cujuslibet alterius in omnibus semper salvo.”

18 „Per sedem (W: Sedem) predictam” Velnić (nav. mj.) prevodi „preko onoga mjesta” i dodaje opasku „(benediktinskog samostana)” biva samog Košljuna.

19 W označuje svoje skraćivanje: „Non opst. ect. quibuscumque.” Uz ovu prikratu i razlike navedene pod 8 i 16 dobro je napomenuti da Wading navada svoj izvor: „Reg. Vat. Ex lib. 2 de Regularib., anno 1, fol 86.” Bitni i stvarni sadržaj bule doslovno je isti.

- dum quascumq(ue) domos vel loca de ... ili mjesta za stanovanje ili da već primljena mijenjaju bez posebne dozvole apostolske stolice, kad cjelovito i izričito spomenusmo ovu zabranu, (ne priječe) ni druge apostolske uredbe niti bilo što drugo što bi se ovome protivilo.
16. novo recipere — vel eatenus recepta mutare presumant absq(ue) sedis ap(osto)lice licentia speciali faciente p[ri]lenam et expressam de pro[h]ibitione hius[us]modi mentionem et alijs ap(osto)licis Conctitutionibus ceterisq(ue) contrarijs quibuscumq(ue). —
17. Dat(um) Rome apud Sanctum petrum Anno Incarnationis dominice Millesimoquadringentesimoquadragesimoseptimo Tertio K(al)(endas) Martij — Dano u Rimu kod svetog Petra od Utjevoljenja Gospodnjeg godine 1447. tri dana pred ožujskim kalendama (27. veljače),
18. Pontificatus n(ost)ri Anno Primo.²⁰ — prve godine našeg papinstva.

Dokument je sasvim jasan, trebalo bi možda evocirati samo povijesni kontekst: Peto je desetljeće XV. stoljeća, benediktinci su po cijeloj Evropi pa i u nas u opadanju. Zato su franjevci i drugi prosjački redovi sve više na sceni. Upravo u ovom vremenu razmahao se unutar franjevačkog reda opservantski-opslužiteljski pokret s velikim imenima Bernardina Sijenskog, Ivana Kapistrana, Jakova Markijskog i drugih. Cijeli franjevački red (malobraćani), a posebno opservantski pokret u njemu, uživao je, kako nam svjedoče kroničari,²¹ blagonaklonost tadašnjih papa i mnogih kršćanskih kraljeva i knezova.²² Razumljiva je, dakle, smjena redova na Košljunu.

U ovoj buli spomenuti posljednji košljunski benediktinski opat Dominik bio je sigurno još aktivan u svojoj službi 18. listopada 1432. (ili čak istog datuma 1435), kako nam svjedoči jedna druga košljunska pergamena.²³ On je sigurno umro prije 16. svibnja 1438., jer se tog datuma mletačka vlada zauzima da bi u posjed košljunske opatije bio uveden novoimenovani opat Lovro de Michaelis, prior sv. Petra de Casacalba.²⁴

20 W piše sve brojeve u datumu rimskim brojkama.

21 Npr. L. WADING, *Annales Minorum*, ed. tertia, Quaracchi 1932. T. XI. i XII. passim, posebno uz spomen smrti pojedinog pape: Eugena IV (T. XI. str. 315) i Nikole V (T. XII. str. 283.)

22 Za naše Frankopane vidi npr. Vj. KLAIČ; *Frankopani*, Zagreb 1901. str 273 ss. Interesantno je zapaziti da se slavni knez Bernardin Frankopan (1453–1530), nećak naših Martina i Ivana, rodio samo 3 godine poslije kanonizacije Bernardina Sijenskog, prvog sveca tog deminutivnog imena, i dobio je na krštenju njegovo ime. To ujedno dokazuje da su Frankopani bili u toku evropskih kulturnih zbivanja.

23 Sadržaj pergamene: opat Dominik daje Antunu Peršiću na ispašu 3 konja i ovcu. Vi. Brusić na naljepnici te pergamene bio je najprije stavio „1432“, i tako datira ispravu u članku „Košljun“ u novinama „Naša sloga“ 8. 8. 1930. dodavajući uz godinu znak pitanja (?). Kasnije na naljepnici popravlja u „1435“ i tako piše u Bogoslovnoj smotri (nav. mj.). Stvarno je pergamena izbljedjela baš na mjestu zabilježene godine. No zato se jasno čita na početku drugog retka: „Indic(tione) decima“, pa Klen (nav. mj.) iako slijedeći Brusića bilježi godinu 1435, dobro primjećuje da X. indikcija odgovara godini 1432, a godina 1435. indikciji XIII.

24 *Monumenta Slavorum Meridionalium* XII. str. 110.

Nemamo potvrde da je do toga došlo,²⁵ ali zato imamo dokaz da je Košljun 8. kolovoza 1440. imao komendatarnog opata lješkog biskupa,²⁶ te da je prije 20. svibnja 1444. barem pravno bio pridružen opatiji sv. Mihovila u Krku.²⁷

Svi ovi podaci iz sačuvanih dokumenata slažu se s navodima knezova Frankopana u našoj buli. Provjeru točnosti svih navoda imao je pomno izvršiti tadašnji krčki biskup. Bula mu ne spominje imena i to vjerojatno namjerice, da bi odredbe bule mogao provesti i njegov nasljednik za slučaj promjene na biskupskoj stolici. Inače je tada krčki biskup bio baš jedan franjevac imenom Franjo (1444–1456).²⁸ On je sigurno našao da su svi navodi frankopanske molbe istiniti, pa je i kao franjevac i kao biskup jedne biskupije pod patronatom Frankopana vrlo rado postupio prema odredbama bule. O tome je sigurno bila uspostavljena i provedbena isprava. Ona se nije sačuvala, ali je zato povijesna činjenica da su franjevci na Košljunu neprekidno od onog dana kad su dvojici braće Frankopani povjerali upravu i čuvanje nekadašnje, prije provedbe ove bule još pravno postojeće, benediktinske opatije.

BULA DATIRANA ZA SEDISVAKANCIJE

Datum bule je jasno ispisan, na pergameni na tom mjestu nema ni najmanjeg oštećenja pa je lako čitljiv i zato ne pobuđuje nikakvu sumnju. Razumljivo nam je onda da ni Fabijanić,²⁹ ni Brusić,²⁹ ni Velnić³⁰ nisu obratili pažnju na jednu veliku pogrešku da je, naima, bula datirana u vrijeme kad je papinska stolica bila nepopunjena, to jest poslije smrti Eugena IV (23. veljače 1447), a prije izbora novog pape Nikole V (6. ožujka 1447)³¹ i to pod imenom i s olovnim pečatom budućeg pape, kome se unaprijed (27. veljače 1447) nije moglo znati papinsko ime.

Ne znam da li su Vatikanski registri popratili kakvom bilješkom ovu anomaliju, samo je iz Wadinga vidljivo da su ti registri uvrstili ovu bulu ispred drugih papinskih isprava izdanih odmah drugi dan po izboru Nikole V.³² Wading, odnosno njegovi izdavači

25 Tako svjedoči i Vj. ŠTEFANIĆ, *Opatija sv. Lucije u Baski i drugi benediktinski samostani na Krku*, Croatia sacra 1936, str. 26, a on je mnogo proučavao Vatikanske i naše arhive te odgovarajuću literaturu.

26 Vatik. arhiv, Oblig. et solut. vol. 64. fol. 326.: Lješki biskup se preko svog prokuratora obavezuje na plaćanje takse za Košljun. (Štefanić, nav. mj.)

27 Vatik. arhiv, Oblig. et solut. vol. 71. fol. 38: Opat sv. Mihovila se obavezuje da će platiti taksu „ratione unionis Monasterii Beate Marie da Castillione ... monasterio Sancti Michaelis facte”. (Štefanić, nav. dj. str. 19.)

28 Biskup Franjo je zatim premješten na krbavsku stolicu (1456–1459), koja je kao i krčka i senjska i otočka pod Frankopanskim patronatom, i bio je posljednji biskup sa sjedištem u samoj Krbavi. *Opći Šematizam katoličke Crkve u Jugoslaviji 1974.*, Zagreb 1975. str. 427. i 456.

29 Na početku u tekstu nav. dj.

30 V. bilj. 3.

31 Datumi smrti dotadašnjeg i izbora novog pape zajamčeni su službenim kronotaksama (npr. *Annuario Pontificio 1971*, str. 19 sa zvjezdicom), a precizno ih donosi i WADING, nav. dj. T. XI. str. 315, čak bilježi da je u izboru Nikole V. sudjelovalo 18 kardinala.

32 V. bilješku 17: naša je bula na fol. 86., a ona „Sacre Religionis” u istoj „lib. 2” na fol. 91., a „Digdan redimur” na fol. 92., obe datirane „MCCCCXLVII, Nonis Martii, anno 1.” WADING nav. dj. T. XI. str. 585–587.

svakako vode računa o ovom nezgodnom datumu pa donose ovu bulu sa datumom što ga nađoše u predlošku: „MCCCXLVII, III Kal. Martii, anno I”, ali pod naslovom: *Anno Christi 1448 – Nicolai V anno 1.* pa je i svrstavaju nakon svih njima relevantnih papinskih isprava iz 1447. godine. Bule inače u svom registru Wading i wadingovci uvijek donose kronološkim redom.³³

Ovaj Wadingov postupak sugerira nam rješenje poteškoće:

Bula je očito autentična, što svjedoči originalni pečat te činjenica da postoji njen prijepis identičnog sadržaja u Vatikanskim registrima, iz kojih je došla u Wadinga. Međutim, ona nije mogla biti izdana u vrijeme sedisvakancije, pa je najvjerojatnije izdana 27. veljače 1448.

Ipak ne smeta što sve stručne, popularne i turističke publikacije³⁴ bilježe 1447. kao godinu dolaska franjevaca na Košljun. Ona dva brata, koje Frankopani poslaše da čuvaju ovdašnju benediktinsku opatiju, dođoše na Košljun možda i prije, a svakako na njemu obitavahu 1447. godine.

Čak je prikladno da se naša bula navodi pod datumom koji stoji na njoj. No, iz svega izloženog moramo zaključiti da je ona izdana nešto kasnije, pa je najprikladnije tvrditi:

Bula pape Nikole V. „AD DECOREM SACRAE RELIGIONIS – NA DIKU SVETE VJERE”, ta magna charta franjevačkog Košljuna, izdana je 27. veljače 1448., a ne kako na njoj piše 27. veljače 1447.

Još par riječi o posljednjim počivalištima u našoj buli spominjanih Martina i Ivana Frankopana. Za prvog, koji je bio mirna života, znamo točno i sigurno da počiva u crkvi Majke Božje u svojoj zadužbini na Trsatu, pokriven on i žena lijepom zajedničkom nadgrobnom pločom. Drugi, najmlađi od deset sinova bana Nikole IV, imao je buran život, svađao se s braćom, izgubio obiteljsku kolijevku tj. otok Krk. Narod ga je zatim žalio, žalobne pjesme pjevao mu na čast ili možda još više kao optužnicu mletačke prepredenosti. Za grob mu se sa sigurnošću nije znalo. Međutim, 1975. pronađena je na Košljunu jedna rasječena, vrlo lijepa kamena nadgrobna ploča sa dva simetrično položena grba: jedan stari frankopanski, a drugi s likom glavosjeka sv. Ivana Krstitelja, i to bez natpisa, pa baš zato grbovi mnogo govore: naime, Venecija je 25. studenog 1480. zaključila da se knez Ivan ni živ ni mrtav ne smije vratiti na otok Krk „radi sigurnosti mletačkih posjeda u Istri i Dalmaciji”, pa je i posebna galija čuvala otok; franjevci na Košljunu mogli su samo tajno prirediti za svog dobrotvora tu lijepu ploču s rječitim grbovima: NESRETNI IVAN (Krstitelj) – FRANKOPAN:

Dana 30. kolovoza 1975. na najčasnijem mjestu u staroj benediktinskoj crkvi sv. Marije na Košljunu (sada obnovljena crkva sv. Bernardina i u njoj sakralni muzej), u svetištu

33 Pri određivanju Kronološkog reda i na drugim mjestima presudniju riječ za Wadinga ima godina vladanja pojedinog pape negoli „Anno Christi”: npr. pet bula Eugena IV. izdatih prije godišnjice njegova izbora (333.) „anno 7.” stavljeno je pod godinu 1438. iako u njima stoji i godina „MCCCXXXVII”: WADING nav. dj. T. XI. str. 397–400.

34 Osim već spominjane stručne literature navodim: I. OSTOJIC, *Benediktinci u Hrvatskoj*, Sv. II. str. 182.

s desne strane oltara pronašli su franjevci stare kosti odrasla muškarca. Najvjerojatnije su to baš kosti kneza Ivana. Tako je potvrđeno pisanje povjesničara Klaića: „Sahraniše ga na ubavom otočiću Košljunu u crkvi svete Marije, koju je on o svom trošku dao obnavljati.”³⁵ – I evo sad mu i ploču i kosti pronađoše baš franjevci dok su vlastitim rukama obnavljali njegovu i njegovog roda zadužbinsku crkvu; nije, dakle, uzalud molio papu „da se zauvijek sazda i podigne red malobraćana” na Košljunu!

SUMMARIUM

Datur textus originalis Bullae Nicolai V „Ad decorem sacrae religionis”, ie. magnae chartae franciscanorum de Castilione-Košljun, nempe de erectione ejusdem conventus cum notis paleographico-diplomaticis et cum contextu historico. Sed nostra Bulla data est die 27. Februarii 1447., proh dolor tempore sedisvacantiae, is. post mortem Eugenii IV (23. Febr. 1447) et ante electionem Nicolai V (6. Martii 1447). Autor 1) autenticitatem Bullae ex sigillo originali et quia re vera Bulla transcripta invenitur in registris Vaticanis probat, 2) sententiam Bullam Tertio Kalendas Martii Anno 1448, pontificatus Nicolai V Anno I editam fuisse ut valde probabilem profert; deinde aliqua de valde probabili sepultura Johannis Comitis Frankopan, in Bulla nominati, in Košljun subjungit.

³⁵ Za sve povijesno o Frankopanima v. Vj. KLAIĆ, nav. dj. str. 271–291, a za ploče i kosti v. G. ŠTOKALO, *Tajna Frankopanskih ploča na Košljunu*, Istarska Danica 1978, str. 54–61.